

Reflekterande resor i erfarenhetens landskap

Tore Nordenstam

Som professor i praktisk kunskap vid Högskolan i Bodø har Anders Lindseth uppdraget att handleda mastergradsstudenter och doktorander som undersöker sina egna och andras yrkeserfarenheter. Utgångspunkten är en berättelse, som ingår i den essä som studenten skriver under det första studieåret och som sedan bearbetas, utvidgas och förändras på vägen fram mot avhandlingen. Som filosofisk praktiker tar han också alltid utgångspunkt i berättelser. För filosofen Anders Lindseth handlar det alltid om reflekterande resor i erfarenhetens landskap.

Förra året utgav han en bok med reflektioner omkring sin verksamhet som filosofisk praktiker: *Zur Sache der Philosophischen Praxis. Philosophieren in Gesprächen mit ratsuchenden Menschen* (237 s., Freiburg/München 2005). I en mening kan man säga att alla utövande filosofer är filosofiska praktiker, som oftast inom ramen för verksamheten på en filosofisk institution vid ett universitet eller en högskola. Men Anders Lindseth använder uttrycket i en mera specialiserad betydelse. För 25 år sedan grundlade Gerd Achenbach den första filosofiska mottagningen eller praktiken, i denna speciella bemärkelse, i Bergisch-Gladbach i Tyskland. Anders Lindseth uppsökte honom några år senare, och det ledde till ett långt och nära samarbete. Alla kapitlen i den nya boken bygger på föredrag som Anders Lindseth har hållit på Achenbachs institut för filosofisk praktik och rådgivning och på konferenser och kollokvier som arrangerats av det internationella sällskapet för filosofisk praktik, i vilket Anders Lindseth också har varit vice ordförande i många år. För att betona att det som sker i en filosofisk praktik har en annan karaktär än det som sker när man uppsöker till exempel en psykolog eller en psykoanalytiker undviker han att använda ord som ”klient” eller ”patient” och dylikt. Den rådsökande människan som kommer till hans filosofiska praktik är en ”besökare” eller ”gäst”, och vad det är som sedan sker framgår ganska bra av texten *Filosofisk praktik och etik*. Det handlar om att gemensamt arbeta sig fram till en bättre förståelse av den rådsökande människans berättelser. Det handlar om att gemensamt försöka få ett bättre grepp om de uttryck och vändningar som besökaren använder sig av i sina berättelser, det handlar om att lyfta fram underliggande förutsättningar, det handlar om att byta perspektiv osv. – kort sagt, alla filosofins medel används för att göra något för den rådsökande personen som befinner sig i en svårbemästrad situation.

Det är inte de filosofiska medlen som är det nya i denna sortens filosofiska praktik. Det som är nytt är sammanhanget – att den välskolade filosofen använder sitt yrkeskunnande i samtal med enskilda individer med tanke på att kunna göra något för dem i de livssituationer som de befinner sig i. Det handlar inte om att göra något för den egna professionen eller karriären. Det handlar om filosofi i det lilla formatet. Och därmed hjälper Anders Lindseth också till att få fram det som som är – eller skulle kunna vara – filosoferandets kärna.

Av den översatta texten framgår det med vilket engagemang Anders Lindseth fullför sitt filosofiska uppdrag. Förutsättningen för hela verksamheten är en naturlig respekt för det individuella, för människan som individ. I sina reflektioner omkring det temat vidgar han perspektivet till en grundläggande kritik av djupt förankrade inslag i vår västerländska kultur, som enligt Anders Lindseth kännetecknas av en nedprioritering av förståelsen av det individuella och en upphaussning av faktavetandet. Det som ofta fattas är en förståelse av det systematiska teoretiska vetandets gränser och förutsättningar. Till de tysta förutsättningarna hör också den etik som ingår i alla människors möten med andra. I en viss mening kan man därför säga att etiken har företräde framför vetandet. Det är den tes som Anders Lindseth försvarar i den mycket personliga text som återges på de följande sidorna.